

Participation in a Siyum by Skype



On Erev Pesach, I will be in a small Jewish community that will not have a siyum. Is it permitted for me – a bechor – to break the ta'anit bechorot based on a siyum in which I "participate" via Skype?

1. טור אורח חיים סי' תע

גרסינן במסכת סופרים: הבכורות מתעניין בערב פסח, והטעם זכר לנס שניצולו ממכת בכורות.

4. שולחן ערוך אורח חיים סי' תקסח סעי' ט

אם אירע יום מיתת אביו בשבת או בראש חודש, ידחה למחר. הגה: ואין נוהגין כן, אלא אין מתעניין כלל; וכן בשאר ימים שאין בהם תחנון.

משנה ברורה שם ס"ק מו

וכן בשאר ימים וכו' – והוא הדין אם הוא בעל ברית, אין צריך להתענות, דיום טוב שלו הוא; ואם ירצה, יתענה רק עד מנחה גדולה.

2. משנה ברורה סי' תע ס"ק י

ולענין אם מותרים הבכורים לאכול בסעודת מצוה, תלוי במנהג המקומות. יש מקומות שנהגו להחמיר, ולפי זה אם רוצה לאכול על סעודת פדיון הבן או ברית מילה, צריך התרה (דהמנהג חשיב כמו נדר), לבד המוהל והסנדק ואבי הבן יכולים לאכול אף בלי התרה, דיום טוב שלהם הוא, ואף על פי כן צריכים לפרוע תענית אחר הפסח. ויש מקומות שנהגו הבכורים להקל ולאכול בסעודת מצוה, וכן נוהגין כהיום בכמה מקומות במדינתנו להקל ולאכול אף בסעודת סיום מסכת. ואף שהבכורים בעצמן לא למדו את המסכת, מכל מקום כיון שאצל המסיים הוא סעודת מצוה, מצטרפים לסעודתו. והמנהג שמתקבצים להמסיים קודם שסיים ומסיים לפניהם המסכת ושומעים ומצטרפים עמו בסיומו, ואחר כך עושין סעודה:

3. שולחן ערוך אורח חיים סי' תקנא סעי' י

יש מי שאומר שהנהגים שלא לאכול בשר בימים הנזכרים ... ומותר לשתות יין הבדלה וברכת המזון. הגה: ונוהגין להחמיר שלא לשתות יין בברכת המזון ולא בהבדלה, אלא נתנים לתינוק; ובמקום דליכא תינוק, מותר בעצמו לשתות הבדלה. ובסעודת מצוה, כגון מילה ופדיון הבן וסיום מסכת וסעודת אירוסין, אוכלים בשר ושותין יין כל השייכים לסעודה; אבל יש לצמצם, שלא להוסיף.

5. תשובות והנהגות כרך ב סי' רי

... וביותר נראה שאפילו אם נימא שיותר לאכול בסיום מסכתא, היינו דוקא בסעודה ממש, כיון דשורש הדין דסעודת סיום נחשבת סעודת מצוה הוא, ממה שכתוב בשבת קיח. ד"אמר אביי תיתי לי דכי חזינן צורבא מרבנן דשלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן, וכתב על זה הים של שלמה ... מכאן נהגו כל ישראל לסיים בשמעתא וליתן שבה והודיה למקום ולפרסם אותה שמחה שזכה לכך שעושים סעודה בשעה שמסיימין, וכן פסק הרמ"א ביורה דעה סי' רמ"ז סעי' כ"ו, ואם כן הסעודה חשיבא כסעודת מצוה, רק כשנעשית סעודה בקביעות לפרסם ולשבח להשם יתברך, ולא בחלוקת מעט מזונות דרך עראי, דלא חשיבא, ותו לא חשיב כסעודת מצוה לפטור בזה חיוב צום בכור.

והיום נהגו להקל מאד, ונהגו להקל לאכול, אף שלא שמעו הסיום רק משתתפים באכילה, ושמעתי שהסכים לכך מרן הגר"י קניבסקי זצ"ל, ויסוד ההיתר נראה משום שגדול כח המנהג, ומאחר ששורש האיסור עיקרו רק מנהג, והיום שהתרוקן מצב הבריאות וחולשה ירדה לעולם, לכן נהגו להקל כהאי גוונא.